

ספר תורה שכתבו גוי:

תני בברייתא **חדא**: **ישרף**, ומפרש טעמא ואזיל.

ותניא באידך ברייתא: **יגנז**, ומפרש ואזיל.

ותניא באידך [ברייתא שלישית]: **קורין בו**, ומפרש לה ואזיל.

ומפרשינן **דלא קשיא** סתירת הברייתות זו לזו; **כי**:

הא דתניא בברייתא ראשונה: **"ישרף"**, **רבי אליעזר היא**, **דאמר**: **סתם מחשבת גוי לעבודת כוכבים**, ולכן ישרף.

והא דתניא בברייתא שניה: **"יגנז"**, **האי תנא הוא!** **דתני רב המנונא בריה דרבא מפשרניא** [שם מקום]:

כשר לכתובה, שכל שאינו בקשירת תפילין אינו בכתיבה, כדלקמן.⁽⁷⁾

ואם **נמצא** ספר התורה **ביד מין**, ואין ידוע אם הוא כתבו או שמא מצאו, הרי זה **יגנז** מספק, אבל אין קורין בו משום ספק ספיקא שמא לא הוא כתבו, או שמא כתבו שלא לשם ע"ז, כי המין אדוק בעבודה זרה וודאי כתבו לשם עבודה זרה.

ואם **נמצא ביד עובד כוכבים**, ואין ידוע אם הוא כתבו:

אמרי לה [יש אומרים] **יגנז**, כי שמא הוא כתבו.

ואמרי לה: **קורין בו**, ומשום דספק ספיקא הוא: שמא ישראל כתבו, ואם תמצי לומר שהוא עצמו כתבו, שמא כדי למוכרו לישראל כתב אותו, ולא לשם עבודת כוכבים.⁽⁸⁾

ב. ראה בחידושי חת"ם סופר שביאר לדעת רש"י, למה חשוב זה "ספק ספיקא", אף שלכאורה ספק אחד הוא ["שם אונס חד הוא" ראה תוספות כתובות ט א], אם הוא או ישראל כתבוהו לספר תורה.

ג. ראה עוד שם בשם הש"ך בכללי ספק ספיקא סימן י', שדן בספק ספיקא זה, שהוא ספק ספיקא שאינו מתהפך לכל הצדדים, שאי אתה יכול לומר אלא: שמא ישראל כתבו, ואם תמצי לומר שהוא כתבו שמא כתבו שלא לשם עבודה זרה, אבל אי אתב יכול לומר: שמא כתבו שלא לשם עבודה זרה, ואפילו אם כתבו לשם ע"ז שמא ישראל כתבו, שהרי אם נכתב לשם ע"ז הרי זה פסול אפילו אם ישראל כתבו, וספק ספיקא כעין זו אינה ספק ספיקא [ראה תוספות ישנים כתובות ט ב].

7. נתבאר על פי רש"י שכתב: "כדלקמן", וטעם זה מפורש בגמרא לקמן למאן דאמר ספר תורה שכתבו גוי יגנז, וכן כתבו התוספות בטעמו של רב נחמן, וכן ביאר ב"פני יהושע" את כוונת רש"י.

8. א. תמהו התוספות: והרי אפילו אם כתבו כדי למוכרו לישראל, אין ספר התורה כשר, היות ואינו בקשירה, שהרי מטעם זה אמר רב נחמן שיגנז אם הוא כתבו! ? וראה מה שכתב ב"פני יהושע" בישוב שיטת רש"י.

והתוספות משום קשיא זו פירשו באופן אחר: משום שיש תלות יותר שישראל כתבו, מאשר שהגוי כתבו, שאין דרך הגוים לכתוב; ולשון "חידושים מכתב יד" הוא: זיל בתר רובא, ורוב כותבי ישראל הם.